

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ
ЗА ХУМАНИТАРНИ НАУКИ И ИЗКУСТВА
"КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ" - ВАРНА

ПРОФИЛИ

Брой 3, 2020/2021 г.

ПРОФИЛ „ХУМАНИТАРНИ НАУКИ“ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

Тези, които крепят света

Днес е 8 март – празникът на жените, и затова ще ви разкажа за една жена, която беше до мен в първите години от живота ми. Моята баба. Силен характер, брулен от много ветрове, преминал през много трудности, и устоял.

Наскоро баба навърши 83 години. Мислите, че е стара? Грешите! Тя смело кара колело; живее съвсем сама на 200 км от нас; топли се с дърва, които сама цепи; катери се по една стръмна стълба, за да мете подпокривното пространство, когато завали силен сняг и навее; поддържа сама голяма градина; прави консерви, които раздава на нас – нейните деца и внуци, а доскоро гледаше и животни. А само как ни посреща – масата ѝ винаги е отрупана с ястия – разнообразие, каквото и в ресторантите няма.

Баба е човек с богата душевност. С нея можеш да говориш на всякакви теми и винаги ще ти даде съвет. Тя е поетична душа – обича да чете романи, стихотворения, разкази...

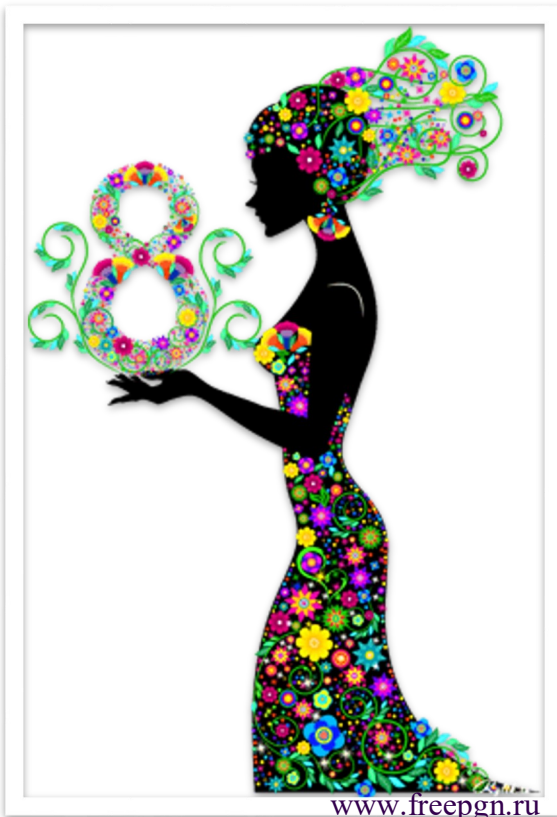
Ако все още не съм ви убедила, че баба ми не отговаря на годините си, сега ще го направя: Тя много се интересува от модата. Дори повече от мен! Редовно следи дефилетата по модните подиуми и знае всички модни тенденции. Често ми звъни да ми каже кои са те в момента, да ме посъветва непременно да си купя някоя тренди дреха и ми дава пари за това.

Милата ми баба! Благодаря на Бог, че я има, защото всяко лято аз съм при нея и заедно прекарваме ваканциите. Това е едно чудесно, незабравимо изживяване и именно на село, при баба, аз се запознах с бита на хората преди технологиите и с домашните животни – козички, магаренце, пуйки, зайчета, кокошки, пиленца и един лош петел, който ме гонеше, колчем стъпех на двора. Вдишвах мириса на окосено сено, слушах как пеят щурците през летните нощи, ловях малки жабченца в градината, гонех пеперудите на двора... Всички тези прекрасни спомени свързвам с моята баба. Това за мен беше едно чудесно детство и продължавам да се чувствам дете при нея. Обичам баба си. Тя е богатство за мен!

Всеки човек си има своята стойност, но жените са тези, които крепят света.

Честит празник, мили баби и майки, обичаме ви!

Яница Николова - XI^Б клас

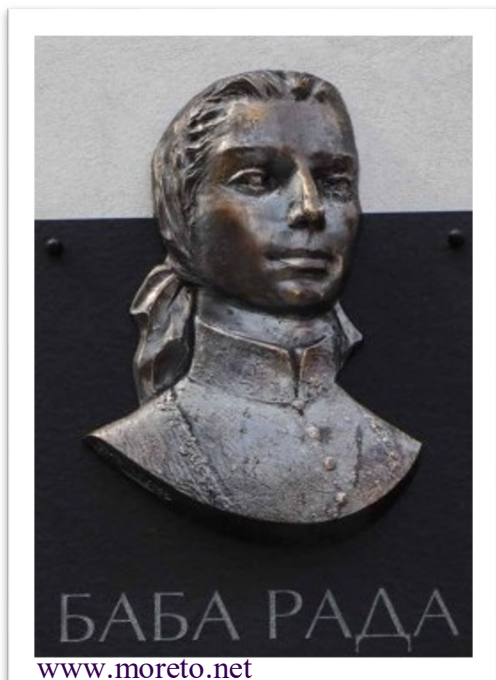

www.freepgn.ru

www.lyubimets.org

Баба Рада – една храбра българка

В центъра на Варна, съвсем близо до хотел „Черно море“, се намира уличка, която вече 200 години носи името „Баба Рада“. Така варненци почитат паметта на храбрата българка, живяла през последния век на османското владичество и дала своя принос за успеха на руската обсада на града през Руско-турската война от 1827 – 1829 г.

През първата половина на XIX в. Русия продължава да води успешни войни срещу Османската империя. Войната от 1827 – 1829 г. за пореден път въвлича в дълги битки западното черноморско крайбрежие и крепостта „Варна“. През лятото на 1828 г. варненската крепост е обсадена от руските войски, командвани от контраадмирал Меншиков, а на рейд във Варненския залив е военният кораб „Париж“, на който се намира самият руски император Николай I. Близо три месеца руският флот обстрелва града. Към него са изстреляни 107 000 снаряда и запалителни ракети.

Това отслабва османската мощ и съпротива, но нанася и много поражения на мирното население в града.

Българката Рада Кирякова, която в началото на века се е преселила със семейството си в морския град от Търново, помага по особен начин за успеха на руската обсада и на варненското население. Рада и нейният баща успяват да напуснат тайно обсадения град и да достигнат руския палатков лагер, разположен на „Турна тепе“ (днешния връх в района на „Почивка“, където е Паметникът на съветската армия). Младата българка предупреждава руското командване, че от ударите на руските батареи най-много страдат всъщност християнските крайбрежни квартали. Рада успява да посочи на русите къде точно са позициите на турските войски и Барутхането (складовете с боеприпаси). Русите пренасочват огневата си мощ и това улеснява овладяването на града.

Рада, която е в напреднала бременност и отскоро вдовица, ражда в руския лагер своята дъщеря Киряки. След сключването на Одринския мир от 1830 г., който слага край на войната, много варненски християнски семейства, страхувайки се от репресии, се качват на руските кораби и се преселват в Южна Русия – в Одеса и в Бесарабия. Сред тях е и Рада. В Бесарабия младата жена учи акушерство.

През 1833 г. семейството ѝ се завръща във Варна и тя става най-търсената помощница на бъдещите майки. За акушерските си грижи получава почетната титла „баба“, дадена за уменията ѝ, не за възрастта. Години наред на нея разчитат и християнските, и мюсюлманските варненски семейства, когато очакват дете. Около 1850 г. със собствени средства Баба Рада построява градска чешма на ъгъла на уличката, на която живее, и днешния булевард „Приморски“. Още приживе варненци наричат мястото „уличката на Баба Рада“. Веднага след Освобождението градската управа именува улицата официално с нейното име в знак на признателност.

На 27 юли 2020 г., по повод 142-годишнината от Освобождението на града, е открита паметна плоча на Баба Рада във Варна. Намира се на ъгъла на ул. „Баба Рада“ и бул. „Княз Борис I“.

Катерина Раличкова – учител по история и цивилизация

**Анка Ламбрева - първата българска
околосветска пътешественичка**

Анка Ламбрева не е типичната жена за своето време, тя надхвърля мечтите и ценностите на българите и доказва, че всеки може да допринесе за популяризирането на родината си.

Анка Василева Ламбрева е родена през 1895 година в Карлово. Макар съдбата да ѝ отрежда трудности, тя си обещава, че ще преследва своята мечта да стане лекар. Някога, в годините на немотия, баба ѝ ѝ заръчала: „С вирната глава все напред да вървиш. Назад да не се обръщаш и никога да не се връщаш“. Анка запомнила тези думи. На 12 години остава сирак и е принудена да се грижи за братята и сестрите си, но въпреки това се записва в Пловдивската гимназия. Завършва я с отличие, а през 1922 г. печели чрез конкурс стипендия за Американския колеж в Цариград, където се обучава за медицинска сестра и по-късно работи в болница край Босфора. Там тя се среща с англичанин, чийто живот спасява. В знак на благодарност той я кани в Дъниди, Нова Зеландия.

През 1928 г. българката потегля към другия край на света с параход от Цариград. Оттук започва околосветското пътешествие на смелата българка...

Пътуването ѝ трае три месеца, а през това време тя посещава Египет, Индия, Цейлон и Австралия. Анка пристига в дома на англичанина, където се грижи за болната му дъщеря. Тя е първата регистрирана българка, посетила Нова Зеландия. Там се захваща с благородната мисия, породена от носталгията към България, да запознае обществото с българската история, география и етнография. Много хора остават удивени от страната ни, включително и сър Ж. М. Томпсън - президент на Върховния коронен съд, и с добри впечатления за българите, благодарение на достойната карловка.

През 1929 г. на връщане към родината си Анка посещава островите Тасмания, Таити, Фиджи и Самоа, откъдето с кораб се отправя към САЩ, а оттам към Канада и Англия. Става първата жена, прекосила Ламанша със самолет. Оттам минава през Париж и Германия и през 1930 г. пристига в България.

Скоро разбира, че е родена да пътува и решава да се отправи на второто си околосветско пътешествие. То трае 3 години, през които тя обикаля 42 държави. В средата на 30-те години се озовава в Иран, където по-късно работи като болногледачка и учителка. Тя не само е смела и дръзка, но и е много образована и амбициозна. Говори седем езика, язди кон и камила, кара мотоциклет, изнася лекции. Местните благородници и петролните магнати се надпреварват за ръката ѝ. Всички чужденци, чули сказките на смелата българка, остават дълбоко впечатлени не само от богатото наследство на България, но и от качествата на българите, които откриват в Анка Ламбрева.

В началото на Втората световна война Анка не се отказва от българското си поданство, поради което е изпратена в концлагер в Ливан, където лекува болни и ранени пленници и се запознава с бъдещия си съпруг - персиецът Райян Ахмад Дин. През 1943 г.

www.bnr.bg

**Анка Ламбрева - първата българска
околосветска пътешественичка**

те биват освободени от съюзнически войски и заминават за Иран. Там Анка Ламбрева получава като сватбен подарък три села от наследството му. Тя ги благоустроява, основава езиков център и училище, с лични средства подпомага социално слабите и болни хора. През 1957 г. и през 1964 г. продължава да пътува с Райян Ахмад Дин и сина си Килмарс. Посещават Сирия, Ливан, Италия, Китай, Япония, Швейцария, Цейлон, Фиджи, Австралия, Нова Зеландия и други страни.

През 1970 г., след смъртта на съпруга си, се завръща в България, а на 18 февруари 1976 г. умира в родния си град Карлово.

Анка оставя стотици страници с впечатления, преживявания и случки от своите многобройни пътувания. В лекциите си, които изнася, когато се завръща в България, разкрива един свят на легенди, екзотика и непознат на българите начин на живот на коренните жители на Нова Зеландия. Така се появяват книгите „Една българка около света“, „Царицата на южните морета“ и автобиографичният роман „Ана“. На своя роден град тя посвещава последната си книга „Карлово и карловци от Освобождението до 9 септември 1944 г.“.

Английският изследовател Арнолд Тойнби пише в 12-томното си издание за историята на народите, че „...в света е имало 21 цивилизации. Една от тях е българската.“, а това му мнение се формира, благодарение на такива българи като Анка Ламбрева, които имат смелостта да популяризират своята родина.

*Изследователски екип: Вероника,
Дария, Калия, Стелла, Яница – XI^Б клас*

Ръководител: Ивелина Николаева – учител по география и икономика

НИЕ ТВОРИМ СВЕТОВЕ

Страната на чудесата

Събудих се, но не бях в леглото си, а на непознато за мен място - всичко наоколо беше украсено с цветя, на небето имаше дъга, слънцето грееше, птиците пееха и навсякъде се чуваха щастливи гласове и радостни песни. Чувствах се много уютно, сякаш си бях у дома. Огледах се наоколо и видях момиченцето от блока, в който живея, но то сега можеше да върви. Странно беше това, тъй като тя беше в инвалидна количка до вчера. Продължих да вървя и срещнах възрастната жена, която живее до нас и винаги е сама и тъжна, но сега тя беше различна, беше щастлива, семейството ѝ беше при нея. Видях и сирачето от сиропиталището в района да си играе с новите си родители. Дори съм убедена, че чух нямото момче от квартала да ме вика по име. Стъписах се, но как беше възможно това да се случва, къде се намирах, въпросите не спираха да изкачат в главата ми. Тогава един непознат се приближи и сякаш чул моите мисли, ми каза:

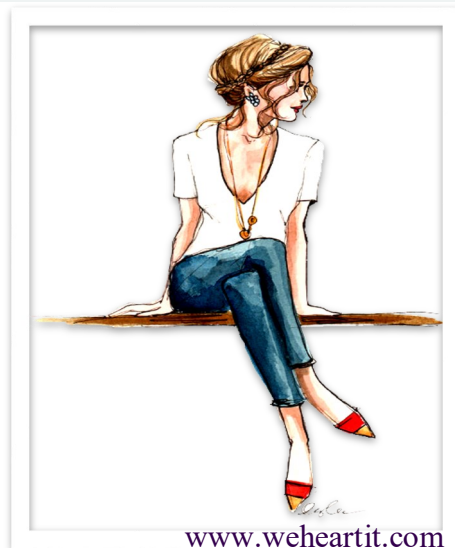
- Мило дете, тук се сбъдват твоите най-съкровени мечти, ти поиска болните да оздравеят и те сега са добре, мечтаеше и всеки един човек, било то дете или възрастен, да не остава сам, и това се сбъдна, но само тук, на това място, защото това е страната на чудесата.

Калия Окова - XI^Б клас

Какво се случи с нас?

Търсим признание от хора безгласни
 Обещаваме си неща крайно неясни
 Лъжем се в очите без срам
 За душите си не можем да намерим храм
 А той се намира в самите нас
 Стига да се заслушаме в собствения си глас
 Влюбваме се в опаковки твърде красиви
 За жалост притежание на хора фалшиви
 Изчерпват се бързо всякакви чувства
 А уж всеки от любов има нужда
 И чудя се какво се случи с всички нас
 Попаднахме в капана на човешкия Ад

Джулия Неделчева - XI^B клас

Повикът на личността

Като малка бях борбена личност - знаех прекрасно какво искам, трудех се, за да го постигна и никога не позволявах да ме обезкуражават, нито да ми се присмиват.

Тогавя имах някого зад себе си - баба ми. Тя ми даваше силата да продължа напред. Тя ми показва какво е да бъдеш обичан, какво е да бъдеш обгрижван, какво е да имаш човек, на когото да вярваш. Тя бе моята единствена опора и моят пътеводител в живота. Даде ми основата, а аз градах нагоре сама. Искях да стана художник, за да използвам четката си и да нарисувам собствения си свят. Но това не се случи.

Баба ми си замина и взе със себе си четката, която ми беше дала. С нея отне и мечтите, и вярата, и желанието ми за борба. Прекърши ме до основи. Вече нямах нищо, освен себе си. И сега какво?...

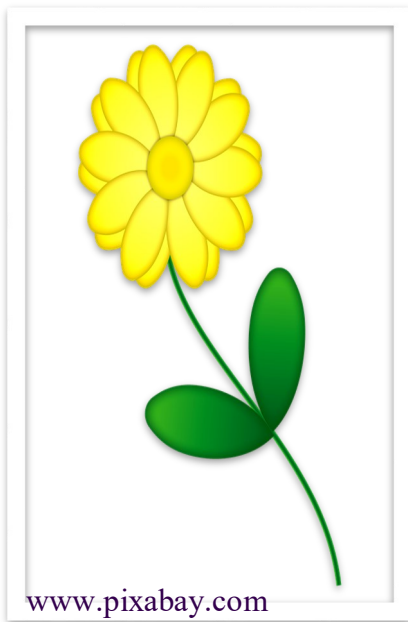
Огледах се. Всичко е сиво. Хората около мен са толкова безжизнени. Потърсих нечия ръка, която да ми помогне, да ме избави, да ми покаже пътя. Всяка една ме отклоняваше от предишната, а след това ме оставяше. Никога не ми показва цветния път, по който исках да тръгна. Не знам чий път да последвам. Загубена съм.

Животът ми стана безсмислен. Вече не съм такава, каквато бях преди. Баба я няма, за да ми покаже накъде да тръгна. Всеки друг ме отдалечава от мен - усещам го. Чувствам се така, сякаш тялото и душата ми се разделят. Сякаш малко по малко умирам. Започвам да посивявам. Дори не знам къде се намирам и коя съм аз... Явно битката ми приключва тук...

„Никога не спирай да търсиш собствения си път!“ - отекна в главата ми и ушите ми заглъхнаха. Точно така! Това беше нещото, което баба винаги ми повтаряше. Това беше нещото, което ме буташе напред. Била съм аз самата. Аз винаги съм била тази, която е била отговорна за себе си. Баба е знаела това и ми е помогнала да не го забравя. Помогнала ми е през всичкото време, което ѝ е останало, да разбере коя съм. Да проумее, че ако следвам хората, ще бъда сива, безчувствена, объркана, в безизходица, досущ като тях. Че ако не следвам себе си, ще се изгубя.

Огромна усмивка си прокрадна път по лицето ми. Долових някаква енергия - беше чужда и странна, но някак правилна. Затичах се натам и стигнах един път, на който стояха пръснати четка и боички. В момента, в който взех четката, се почувствах цяла отново. Това съм аз. Намерих се. Никога повече няма да си позволя да се отклонявам от пътя си. Винаги ще го рисувам сама и ще го следвам.

Вилияна Василева - IX^B клас

Дамата с жълтото цвете

Бях в леглото, отпуснала глава на възглавницата. Изглеждах сякаш съм излязла от реалния свят, мислите ми се въртяха като топки в лотарийна машина, когато алармата звънна и една от топките бе избрана. Облякох любимото си палто и излязох.

Вървах бавно покрай цялата меланхолия, която носеше зимата. На съседната пресечка една възрастна дама с жълто цвете в косите седеше на земята и трепереше от студ. Клекнах до нея и я завих с палтото си. Жената ме погледна с леко недоверие, отдръпна се и с висок тон ми каза:

- Гледай собствения си живот, нямам нужда от съжаление!

Отидох на работа огорчена от думите ѝ - буца стягаше гърлото ми, а в главата ми се въртеше само една мисъл - защо хората не отстъпват от егото си дори когато имат нужда от помощ.

На следващата сутрин на мястото, където седеше жената, намерих само визитката си, на която пишеше: „Благодаря!“, и жълтото цвете.

Мира Георгиева - XI^B клас

Компромис

Погледна ме и попита:

- Как си?

Това е любимият ми въпрос. Винаги можех да излъжа.

- Добре съм! - усмихнах се и продължих да гая ръката му. Истината бе, че отдавна не бях добре, но вече свикнах да мамя. Да мамя него и себе си. Вече бях свикнала с идеята, че съм добре наужким. Питам се защо съм с него. Скараме ли се - ще мине, ако не мине - ще простя. Бях се отдала на компромиси. Не ми харесваше все аз да се извинявам, но свикнах.

Гледах го. Не се е променил. Все още харесвам усмивката му и как се облича. Но още ли е човекът, когото виждам?

Облегнах се на рамото му:

- А ти как си?

- И аз съм като теб.

Ммм. И той излъга. Разгадах мислите му. Лутаха се също като моите. Като не сме добре, защо не си кажем? Погледнах го в очите и той мен.

- Ще ми простиш ли, ако ти кажа, че те излъгах?

- За кое излъга?

- Че съм добре.

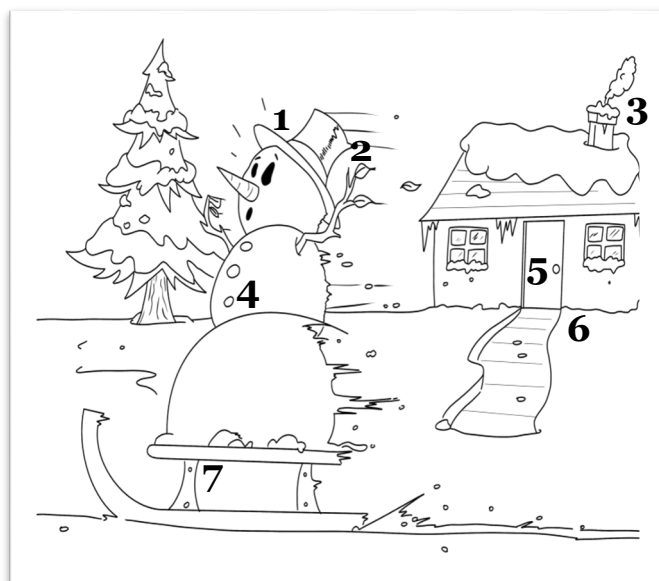
- Прощавам.

Сега той се усмихна, а аз просто станах и тръгнах. Тръгнах да търся място, където моето „Добре съм!“ няма да се налага да е лъжа.

Милена Славова - IX^B клас

Седемте разлики от брой 2

Илюстрации: Петър Цветков - XI^и клас

Отговорите на главоблъсканицата от брой 2

Математическите термини, които са разположени хоризонтално, вертикално и по диагонал, в прав и в обратен ред: дробна черта, степен, процент, функция, уравнение, еквивалентност, безкрайност, скоба, промил, константа, променлива, дискриминанта, корен, плюс, минус, интеграл, умножение, деление.

Д	А	А	Т	Н	А	Н	И	М	И	Р	К	С	И	Д	О	П	У	И
Б	О	Т	Н	И	Ц	Р	А	Б	Е	З	К	Р	А	Й	Н	О	С	Т
И	С	Й	Е	И	Н	Е	Ж	О	Н	М	У	О	Д	И	С	Е	У	С
А	Ф	Х	Е	Р	Х	Е	Т	О	С	Е	Д	С	У	С	М	Ж	Т	О
П	Р	О	М	Е	Н	Л	И	В	А	И	А	Е	У	О	Ю	И	В	Н
Е	П	Р	Е	Р	Т	Е	Н	Ж	И	Т	В	И	Л	Н	Е	Л	А	Т
О	М	Л	Т	Е	Л	О	Р	К	Ф	Е	Н	Ж	К	Е	И	У	П	Н
Л	Е	И	Н	Е	Н	В	А	Р	У	П	И	А	И	О	Н	М	Д	Е
С	Й	М	Е	М	Е	К	А	Р	Н	А	М	В	Т	Ж	Л	И	О	Л
О	К	О	Х	А	Р	И	Л	О	К	Д	Е	С	О	С	К	О	Е	А
Е	Д	Р	С	М	О	П	Р	О	Ц	Е	Н	Т	Н	Е	Н	М	Б	В
Л	Ф	П	О	И	К	П	Р	Т	И	Ч	Л	Е	Ч	Ц	У	О	У	И
О	У	Й	Т	К	О	Н	Й	Е	Я	Н	Е	П	А	Е	К	Л	К	В
Й	И	Н	Т	Е	Г	Р	А	Л	О	Ж	Ф	Е	О	С	Е	А	М	К
Т	Р	П	О	Н	Е	А	Т	Р	Е	Ч	А	Н	Б	О	Р	Д	Ч	Е

Съставител: Теодора Рангелова - XI^в клас

Открийте седемте разлики

Илюстрации: Петър Цветков - XI^и клас

Главоблъсканица

Открийте понятията за човешки чувства и състояния, които са разположени хоризонтално, вертикално и по диагонал, в прав и в обратен ред: болка, възхищение, вълнение, изненада, неудобство, обич, облекчение, объркване, отвращение, спокойствие, скука, тревожност, тъга, уплаха, щастие, ярост.

А	Б	О	А	Щ	С	Д	О	Ш	П	И	А	Д	С	Н	Е	Я	А	И
Х	И	Г	Е	И	Н	Е	Щ	А	Р	В	Т	О	Я	У	И	Р	Е	Л
Д	Т	Ъ	Г	А	Р	К	Т	Я	Е	И	Т	С	А	Щ	Б	О	Б	В
И	Й	О	З	К	Ф	Я	А	И	И	О	А	Г	Д	О	Е	С	В	А
В	К	Ж	А	С	О	Р	Е	З	Н	Ж	О	Б	И	Ч	И	Т	Ъ	О
Ъ	И	Р	К	К	Д	И	Н	О	Е	Ю	З	П	С	И	Р	Б	Л	Х
З	Г	Е	П	У	А	Е	А	С	Ч	Ш	А	Ф	А	Е	И	У	Н	Н
Х	Л	Ф	А	К	Н	И	В	Ф	К	Т	Г	Б	В	К	Й	И	Е	О
И	И	Ж	О	А	Ч	А	К	У	Е	А	И	О	Н	И	М	А	Н	У
Щ	С	У	Д	О	Г	Д	Р	Р	Л	О	Ж	Л	Щ	В	К	Ж	И	Л
Е	Ъ	А	З	В	Д	П	Ъ	И	Б	Н	З	К	Ф	Е	А	И	Е	С
Н	У	Р	Е	Ц	Р	И	Б	А	О	И	Ш	А	Х	А	Л	П	У	О
И	П	И	Ж	У	Я	Щ	О	С	П	О	К	О	Й	С	Т	В	И	Е
Е	Г	О	Д	Ъ	Е	А	Т	И	Ц	У	Г	И	Ф	Ж	А	О	Н	Г
О	А	В	Г	А	О	В	Т	С	Б	О	Д	У	Е	Н	Я	А	И	Л

Съставител: Теодора Рангелова - XI^в клас

Редактори на броя: Радостина Иванова, Дарена Маринова, Вероника Окова, Дария Великова, Джулия Неделчева, Калия Окова, Мира Георгиева, Петър Цветков, Стелла-Георгина Калчева, Теодора Рангелова, Яница Николова

